

Harri Larjosto ei koe itseoppineisuuden tehneen tietä taiteilijana hankalammaksi. "Piireihin" pääsy on pitänyt erikseen ansaita.

Utelias ei luo brändiä

Huumori on Harri Larjostolle selviytymiskeino. Luontokadosta huolta kantava mediataiteilija painottaa, että näkökyvyn on ulotuttava taidekentän tuolle puolen.

70 VUOTTA

Jukka Kittilä

Turun Sanomat, Vantaa

Monesti syntymäpäivähaastattelun lopussa kerrotaan, miten sankari juhlii.

Mediataiteilija **Harri Larjoston** juhlat on jo juhlittu. Elokuussa juhlistettiin Larjoston seitsenkymmppisiä, vaimonsa **Merjan** 65-vuotissyntymäpäivää ja 40-vuotista avioliittoa.

–Huomenna varmaan käydään rouvan kanssa ulkona syömässä.

Larjosto työstää kotikaupunkinsa Vantaan Aviapolikseen 15-metristä Mehiläisten paviljonki -monumenttia. Siihen tulee myös eläviä mehiläisiä.

Teos lienee päätös mehiläistöille, joihin kuuluu myös Yle Areenasta löytyvä lyhytelokuva *Mehiläishoito* (2019).

–Viitisen vuotta sitten kysyin klassisen kysymyksen: Mitä tekisin isona? Pohdin sopivaa harrastusta ikäiselleni setämiehelle. Aikuisopistosta löytyi mehiläishoitajakurssi.

Larjosto perusti mehiläistarhan. Ei aikaakaan, kun mehiläiset päätyivät taiteeseen, valokuviiin ja lyhytelokuvaan.

–*Mehiläishoidossa* karhu hoitaa mehiläisiä ja varastaa hunajat. Mehiläisiähän pidetään paitsi pölyttämisen takia, myös siksi, että voimme verottaa rasakaasti niiden safkoista.

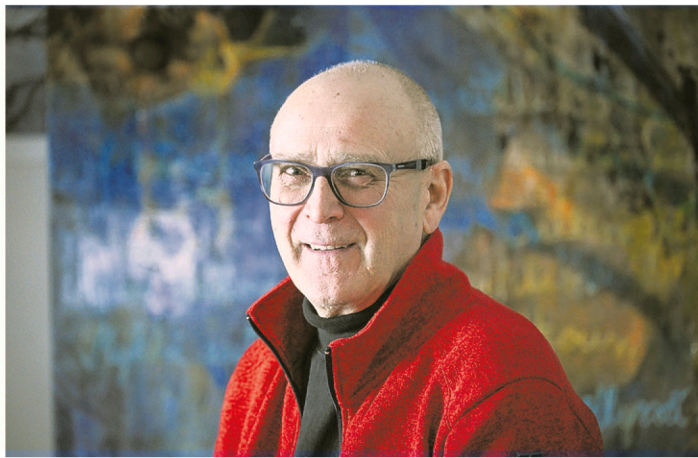
Viime vuonna mehiläistarhaus jäi. Larjosto huomasi tulensa vaarallisesti allergiseksi hoidokkien pistolle.

Utelaisuus teki Larjostosta mehiläistarhurin. Sama utelaisuus ruokkii taiteilijuutta.

–Luen paljon. Populaaritiedettä, kaunokirjallisuutta, luontojuttuja. Haluan pysyä avoimena, en kauniisti sanottuna taideuskovaisena. Hyvää elämää on taidepiirien ulkopuolellakin. Ihmiset ilmaisevat luovuutta niin monin tavoin.

Luokanopettajaksi 1970-luvulla kouluttautunut Larjosto on taiteilijana itseoppinut.

–Erikoistuini kuvaamataittoa, joten opiskelin toki taidehistoriaa ja tekniikkoja. Utelaisuuttani kävin Kööpenhaminassa 1996 elektronisen taiteen

Harri Larjosto tahtoo taiteellaan rohkaista näkökulmien muutokseen.

"Maailma on vähintäänkin epäreilu. Musta huumori on keino kestää vallanpitäjiä ja mielettömiä ongelmia edessämme."

mestarikurssin. Sen myötä toin digitaalisen valokuvan ja videon Kuvataideakatemiaan ollessani siellä lehtorina.

Itseoppineisuus on tuonut taiteelle vapautta.

–Taidekouluissa pohditaan liikaa sitä, mikä on fiksua ja hyvää tekemistä, vedetään linjaa sille mitä oikea taiteilija tekisi verrattuna harrastajaan. Niissä kehoitetaan miettimään tarkkaan mitä tuo esille, koska kaikki on brändin luomista. Itse en ole kauheasti tuollaisia ajatellut.

Larjosto ei koe itseoppineisuuden tehneen tietä taiteilijana hankalammaksi. "Piireihin" pääsy on pitänyt erikseen ansaita.

–Mutta ehkä olen viimeistä sukupolvea, jolle kouluttamattomuus ei ollut iso este. Istuin aikani Taiteen edistämiskeskuksen kuvataidetoimikunnassa päättämässä apurahoista. Nykyään hakemuksissa korostuu kysymys koulutuksesta. Olen itsekin kohdannut elokuvissani rahoitushaasteita, koska tulen elokuva-alan ulkopuolelta.

Huumori – runollinen ja absurdi – on vahvasti läsnä niin Larjoston suhtautumisessa haasteisiin kuin taiteessaankin. Se on selviytymiskeino.

–Maailma on vähintäänkin epäreilu. Musta huumori on keino kestää vallanpitäjiä ja mielettömiä ongelmia edessämme. Se on keino päästä eteenpäin. Toki nykyään on oltava huolellinen, ettei töräytä jotain, mikä ymmärretään tottaalisesti väärin.

Ympäristön käsittelyssä Larjosto on ollut edelläkävijä. Ilmastomuutosta käsitellyt *O-zone*-lyhytelokuva (1996) hämmensi kollegoita.

–He ihmettelivät, mistä olin aiheen keksinyt. Vastasin lukeeneeni Rooman klubin raporttia ja tutkijoiden kommentteja siitä, mitä voi olla näköpiirissä. Ei taidepiireissä ilmastosta silloin puhuttu. Nykyään ei muusta puhutakaan.

–E erityisesti huolestaa lajiko. Mökillä näen konkreettisesti luonnon köyhtymisen. Siellä missä oli paljon lintuja, on tyhjä, korkeintaan lintu tai pari.

–Ja ihmiskunta, se on iso tabu. Elinaikanani ihmismäärä on kasvanut kolmella miljardilla. En tietenkään jaa **Pentti Linkolan** visiota pandemioista ja sodista. Mutta jos väkimäärä kasvaa arvioituun kymmeneen miljardiin, voi eläinbiologiaan rinnastaen sanoa, että sitten on nurmi syöty.

Taiteellaan Larjosto rohkaisee mahdollisuuksiin, näkökulmien muutokseen.

–Olen aina elänyt niukasti, miettien miten vähemmällä olisi yhtä kivaa tai kivempaa. Sähkökriisi ei kosketa, säästötoimet ovat olleet käytössä jo vuosikymmeniä. Eikä elämä koskaan ole ollut puutteellista.

KUKA

Harri Larjosto

■ Mediataiteilija.

■ **Syntynyt** 20.12.1952 Turussa.

■ **Asuu** Vantaan Hämevaarassa.

■ **Perheeseen** kuuluu vaimo ja kaksi aikuista lasta.

■ **Luokanopettajan** tutkinto 1976, erikoistuminen kuvaamataittoa ja biologiaan.

■ **Kuvataideakatemia** lehtori 2002–2008.

■ **1980-luvulla** perustamassa avantgardistista Ö-ryhmää, johon kuuluivat mm. Roi Vaara, Erkki Pirtola ja Jussi Kivi.

■ **Kokeillut** taiteenalojen rajoja, tehden maalauksia, installaatioita, tilateoksia, valokuvia, videoita ja lyhytelokuvia.

■ **Suuri** määrä näyttelyitä, esityksiä, tapahtumia.

■ **Musiikkivideoita** elektroartisti Stiletti-Analle eli pojalleen Ilari Larjostolle.

■ **Vantaan** kulttuuripalkinto 2002.

■ **Suomi**-palkinto 2006.

■ **Taiteilijaeläke** 2014.

Opiskelijoiden ehdottomuus raadollisessa taidemaailmassa kauhistuttaa.

–Nuoren valmistuvan taiteilijan asenne voi olla, että taide on se hänen ainoa juttunsa. Ja jos hän ei pärjää, pääse skeneen, hän mieluummin ahdistuu valtavasti kuin tekee mitään muuta. Ei itseään sovi naulata noin. Täytyy olla näkökulmia muuallekin.

Iso retrospektiivi siintää Larjoston haaveissa. Tähänastiset hakemukset ovat tulleet bumerangina takaisin. Retro ei kuulemma ole muotia nyt.

–Itse koen retronäyttelyt energisoivina. Näet taiteilijan kaaren: Tuolta hän tuli, tuonne päätyi, tuolloin ei ehkä onnistunut. Olen tehnyt ison inventaarion, muun muassa lahjoittanut kaiken Ö-ryhmän materiaalin Kansallisarkistoon.

–On ollut kiinnostavaa havainnoida omaa matkaa. Nuorena vasta utelias ja avoin olin. En ollut vielä ottanut turpaan niin monesta suunnasta.

Tämänkin Larjosto sanoo virnistäen.